

Ö Y K Ü

iki aylık öykü dergisi yıl:2 sayı:7 şubat-mart 2005

dosya:

70'li yıllarda türk öyküsü

- sadık yalsızuğanlar • cemal şakar • necip tosun • abdullah harmancı • fatma tunç
- ömer lekesiz • behçet çelik • necati mert • nalan barbarosoğlu • abdurrahim karadeniz
- köksal alver • cemile sümeyra • vicdan efe • ömer faruk dönmez • seda yücel
- temel karataş • mustafa özcan • tarkan ikizler • randall jarrell • turan karataş • zekeriya başkal
- ahmet ağır • tufan erbarıştıran • meral demirel • zehra yiğit • esra kara • zekeriya tamir
- david aizman • hüseyin su • selim somuncu • murat erol • hayriddin sultanov

7

HECEÖYKÜ'DE BU SAYI

ÖYKÜ GÜNDEMİ

Sadık Yalsızuçanlar
Cemal Şakar
Necip Tosun
Ayşe Kara
Abdullah Harmancı
Hayriddin Sultanov

ÖYKÜLER

Sen Komuştüğün Dile Benziyorsun
Küp
Kırılmalar
Uyduruk Hala
Manzara Resmi
Nokta

3

7

12

16

20

24

27

Hasan Aycin

DOSYA

Ömer Lekesiz

Behçet Çelik

Necati Mert

Nalan Barbarosoğlu

Abdurrâhim Karadeniz

Köksal Alver

Cemile Sümevra

Çizgi

70'Lİ YILLARDA TÜRK ÖYKÜSÜ

70'li Yıllarda Türk Öykücülüğü

1970'ler: Kaçınılmayan Toplumsal Gerçeklik

Bekir Yıldız Öyküsü

Değişim İsteğinin Odağındaki Öyküler : Ağda Zamanı

Sevgi Soysal'ın Sevgisi

Osman Şahin Öyküsüne Dair

Necati Mert'in Öykücülüğü

35

37

42

46

52

56

59

63

ÖYKÜLER

Vicdan Efe

Ömer Faruk Dönmez

Seda Yücel

Temel Karataş

Mustafa Özcan

Tarkan İkizler

Ayna Çocuk

Karımı Nasıl Öldürdüm

Mckennutt Öykümü Yazabilir Miydi?

Avludaki Koğuş

Yahya

Cangeran

71

75

84

87

89

94

YAZILAR

Randall Jarrell

Turan Karataş....

Tufan Erbarıştıran

Öyküye Dair

Sait Faik Öyküsüne Okur/Okuma Merkezli Bir Yaklaşım

Cemil Kavukçu'nun Öykülerinde Küfür ve Argo

99

109

117

ÖYKÜLER

Meral Demirel

Zehra Yiğit

Esra Kara

Zekeriyya Tamir

David Aızman

Sevgi Sapağında

Öz-Lemek

Falih Yetmez

Fesli

Hemşeri

123

125

128

131

135

SÖZLÜK

Hüseyin Su/Ömer Lekesiz

Öykücüler ve Öykü Kitapları Sözlüğü-7

152

ÖYKÜ KİTAPLIĞI

Selim Somuncu

Murat Erol

Fatma Tunç

Tutkulu Bir Oyalanma

Yorgun Anılar Zamanı

Aşkın Kör Noktası

173

174

175

Ö Y K Ü
İki Aylık Öykü Dergisi

YIL: 2 SAYI: 7 ŞUBAT-MART 2005

Hece Yayıncılık Ltd. Şti. Adına
Sahibi: Ö. Faruk Ergezen

Yazı İşleri Müdürü: İbrahim Çelik

Yayın Yönetmeni: Hüseyin Su

Yönetim Yeri
Konur Sk. No: 39/1
Kızılay/Ankara

Yazışma: P.K. 79 Yenişehir/Ankara

Tel: (312) 419 69 13 Fax: (312) 419 69 14

İnternet Adresi: www.hece.com.tr
e-mail: hece@hece.com.tr
hecedergi@yahoo.com

Dizgi-Düzeltili: HECE

Kapak: Sarakusta web: www.sarakusta.com

Baskı: Öncü Basımevi Tel: 384 31 20

2005 Yılı Abone Bedeli:
Yıllık: 45 YTL. / 45.000.000 TL.
(Kurumlar İçin: 90 YTL. / 90.000.000 TL.)
Yurt Dışı: 100 \$/100 Euro

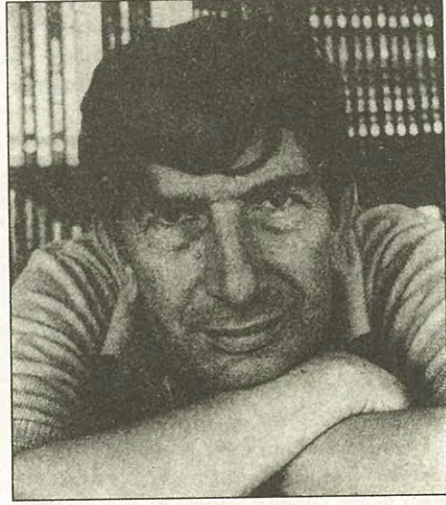
Posta Çeki: 149582
Hece Basın Yayın Ltd.Şti.

Gelen yazılar yayınlansa da yayınlanmasa da geri
verilmez. İnkelerimize uymayan ilânlar alınmaz.

Baskı Tarihi: 30.01.2005

ŞÜKRAN KURDAKUL ÖLDÜ

Şair ve yazar Şükran Kurdakul (77), 15.12.2004 tarihinde İstanbul'da vefat etti. Kızıltoprak'taki evinde ölen Kurdakul'un cenazesi, bugün Kızıltoprak Zühtüpaşa Camii'nde öğleyin kılınacak namazın ardından Sahrayıcedit Mezarlı-

ÖYKÜ GÜNDEMİ

ğında toprağa verilecek. Şükran Kurdakul, 1927 yılında İstanbul'da doğdu. Şiirleri çocuk denilebilecek yaşlarda "Tomurcuk" (1943) ile "Zevklerin ve Hülyaların Şiirleri" (1944) başlıklı kitaplarında toplanan Kurdakul, İzmir Karşıyaka Lisesi'nde okurken, "Türk Ceza Yasası'nın 142. maddesine aykırı eylemde bulunduğu" iddiasıyla birkaç ay tutuklu kaldığı için okuldan uzaklaştırıldı. Daha sonra İzmir Belediyesi'nde daktilo görevlisi, İstanbul'da bir bankada depo ve muhasebe memuru olarak çalışan Kurdakul, 1953 yılında ikinci kez "siyasal nedenlerle" tutuklandı ve aklanıncaya kadar 2 yıl cezaevinde kaldı. 1977 yılında Türkiye Yazarlar Sendikası'nın (TYS) yönetim kuruluna giren, ardından da ikinci başkanlığa getirilen Kurdakul, 1980 sonrasında açılan TYS davasında arkadaşlarıyla birlikte yargılandı ve amlandı. Şiirin yanısıra deneme, öykü ve edebiyat tarihi üzerine çok sayıda kitabı bulunan Kurdakul, yurtiçi ve dışında birçok ödüle layık görüldü.

ÖDÜLLÜ HİKAYE VE RESİM YARIŞMASI

Ümraniye Belediyesi ödüllü hikaye ve resim yarışması düzenledi. Konusu 'serbest' olan yarış-

malara katılmak isteyenlerin eserlerini en geç 11 Mart 2005'e kadar elden ulaştırma-ları gerekiyor. Hikayeleri Prof. Durali Yılmaz, Doç. Fatih Andi, İsa Kocakap-lan, Özcan Ünlü, Mahmut Eminmol-la-oglu ve Mesut Özdemir'den oluşan jüri değerlendirecek. Dereceye giren birinci esere 3 milyar, ikinciye 2 milyar, üçüncüye 1 milyar, mansiyon alan üç esere ise 500'er milyon lira verilecek. Resim yarışmasına katılmak isteyenlerin ise tuval üzerine yağlı boya ile yapılmış eserlerini Prof. Mehmet Mahir, Prof. Erol Bulut, Ekber Yeşilyurt, Ejder Batur, Faysal Şansi, Yılmaz Gurbetçi-'den oluşan jürinin değerlendirilmesi için Belediye'ye ulaştırması gerekiyor. Dereceye girenlere toplam 13 milyar ödül verilecek. Bilgi tel: 0 216 443 56 00

2004 YILINDA ÖYKÜ

2004'ün Öykü Kitapları: 2004 yılında yayımlanmış öykü kitabı sayısı, benim kayıtlarıma göre: 101'dir, bunun 56'si ilk kitaptır. 2002'de 111 öykü kitabı yayımlanmıştı, bunun 56'sı ilk kitaptı; 2003'te 128 öykü kitabı yayımlanmıştı, bunun da 64'ü ilk kitaptı.

Son üç yıl itibarıyla, her yıl ortalama 50 yazarın öykü ortamına eklendiğini görüyoruz. Zikrettiğimiz toplam rakamlar arasında da ciddi bir çelişki yoktur. Dolayısıyla sayılardan hareketle baktığımızda, öykü ortamında bir enflasyondan söz edilemez; dengeli bir yürüyüş söz konusudur.

Nitelik açısından da kaygı duyulacak bir durum yoktur çünkü, sayısal durum, niteliğin belirle-nebilmesini de her zaman mümkün kılmaktadır. Ayrıca, Türk öykücülüğünün kalite çizgisi başlan-gıcından bu yana çok nettir; bu netlik, Türk öykü-cülüğüne yeni eklenenlerin ya da eklenmek iste-yenlerin kendiliğinden kabulüne ya da reddine ne-den olmaktadır.

96 öykü kitabının 8'i Can, 8'i Doğan Kitap, 5'i İlke, 3'ü Alkım, 3'ü Dünya, 3'ü Cadde, 3'ü Kum, 3'ü İnkılap, 3'ü Hece, 'si İş Bankası, 2'si Okuyanus, 2'si Varlık yayınları arasından çıkmıştır.

2004'teki Öykü Günleri ve Diğer Etkinlik-ler: 14 Şubat Dünya Öykü Günü etkinlikleri, önceki iki yılda olduğu gibi bu yılda Türk öykücülüğünün önemli etkinliklerinden biriydi. Dünya Öykü Günü'ndeki kutlamalar Ankara, İstanbul, İzmir dışında kültürel ortamın hareketli olduğu birçok şehirde, Türk öykücülüğünü konu alan seminerler, açık oturumlar, paneller ve tartışma toplantıları şeklinde gerçekleştirildi.

Gelenekselleşen bir diğer öykü etkinliği de Ankara Öykü Günleri... 1-6 Haziran tarihleri ara-

sında sekizincisi gerçekleştirilen öykü günleri, öykücü Özcan Karabulut'un özel gayretleriyle, Edebiyatçılar Derneği'nin ustaca organizasyonu ve İmge Kitabevi'nin ev sahipliğinde yine Türk öykücülüğüne ait konuların tartışıldığı, öykücülerin okullarıyla buluştuğu güzel toplantılardan biriydi.

13-15 Ekim tarihleri arasında, Kuşadası Belediye-si-Türkiye Gaziler Vakfı işbirliğiyle yapılan 1. Kuşadası Öykü ve Şiir Günleri, 15-17 Ekim tarihleri arasında Antalya'da yapılan 5. Antalya Öykü Günleri, 29-30 Mayıs tarihleri arasında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Kültür Edebiyat Toplu-luğu tarafından düzenlenen III. Çanakkale Öykü Günleri, 30 Kasım - 5 Aralık tarihleri arasında ya-pılan Diyarbakır Edebiyat Günleri de yine dolu dolu Türk öykücülüğünün konuşulduğu, öykücülerle okurlarının buluştuğu güzel toplantılardı.

Yine 18-19 Ekim'de Sakarya Üniversitesi'nde Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın katkılarıyla, Sait Faik için ölümünün 50. yılı nedeniyle bir anma programı düzenlendi.

Edirne Valiliği-Doğan Kitap işbirliğiyle ocak ayında Edirne'de düzenlenen "Öyküyle Dünyaya Bakmak" adlı panel, temmuz ayında Çehov'un 100. Ölüm Yıldönümü vesilesiyle yapılan anma toplantısı, öykücü Bahaeddin Özkişi için 10 Kasım'da Türkiye Yazarlar Birliği İstanbul şubesindeki anma gecesi zikredebileceğimiz diğer etkinliklerdir.

Doğan ve Can yayınları'nın geçtiğimiz gün-lerdeki okurlarla yazarları buluşturma çabasını da son önemli etkinlikler olarak belirtebiliriz.

Tür Dergilerinde Öykü: *Adam Öykü* dergisi 2004'te düzenli yürüyüşünü sürdürdü. *Adam Öykü*, yeni öykücü ve öyküleri, öyküye ilişkin dosyaları ve öykü kuramıyla ilgili yazılarıyla yine tür dergisi olarak aranan, izlenen bir dergi konumundaydı.

2004'te ikinci bir tür dergisi daha okura merhaba derdi: *Hece Öykü* dergisi. Aralık-Ocak ayındaki ilk sayısından itibaren dosya konularıyla Türk öykücülüğünün bir haritasını çıkarmaya çalışan *Hece Öykü* de tıpkı *Adam Öykü* gibi, yeni öykücülerin öykülerine, öykü kuramıyla ilgili yazılara yer verdi. Ayrıca, "Öykücüler ve Öykü Kitapları Söz-lüğü" adlı bir çalışmayı da başlatan *Hece Öykü* Dergisi bununla Türk öykücülüğünün bir tür envanterini gerçekleştirilmeyi hedeflemişti.

Periyodunu tam izlemeyese de yine bir tür dergisi olan *Kül Öykü* dergisi'nin öykü adına çalışmaları da zikredilmeye değer niteliktedir.

Edebiyat ve Kitap Dergilerinde Öykü: Ede-

biyat dergisi planında *Vartık, Hece, Gösteri, Milliyet Sanat, Kitap-lık, Agora, Kum, Dergâh, Türk Edebiyatı, Yom Sanat, Yedi İklim, Kırklar, Düzyazı* ve birçok underground dergi öykülere, öykü ile ilgili incelemelere, tartışmalara, dosyalara yer verdiler.

Yine öyküye ve öykücülere hatırı sayılır bir yer ayıran *E* dergisinin kapanmasını da üzücü bir gelişme olarak belirtelim.

Kitaplar aracılığıyla edebiyatın nabzını tutmaya çalışan *Virgül* dergisi ile *Şule* yayınlarının *Kitap Haber* dergisi de Türk öykücülüğüne ilişkin nitelikli yazıları nedeniyle mutlaka zikredilmesi gereken dergilerdir.

2004'ün Öykü İnceleme ve Eleştiri Kitapları: Necati Mert'in, "*Ömer Seyfettin İslamcı, Milliyetçi ve Modernist Bir Yazar*" adlı çalışması yılın en önemli çalışmasıydı. Tahir Alangu'nun "*Ömer Seyfettin Ülkücü Bir Yazarın Romanı*" adlı kitabından tam 36 yıl sonra Ömer Seyfettin üstüne bir nitelikli çalışma daha yapılmış oldu.

Murat Gülsoy'un, "Büyübozumu: Yaratıcı Yazarlık" adlı kitabı, anlatı kurma yollarıyla ilgili ilginç bir çalışma... Yazarın öykücü kimliği, bu kitabın özellikle öykü sevdalarında okunacağını gösteriyor.

Necip Tosun'un "Mustafa Kutlu Öykücülüğü"yle ilgili çalışması, Dünya Yayınları, Feridun Andaç'ın editörlüğünde Ömer Seyfettin'den Erhan Bener'e yirmiyeye yakın yazardan seçme öykülerini de nitelikli çalışmalar olarak zikrediliriz.

Selis Yayınları, Osman Cemal Kaygılı'nın "*Sandalım Geliyor Varda*"sını, Doğan Kitap Keenan Hulusi Koray'ın "*Yaz ve Aşk Hikayeleri*"ni küllüpten gün yüzüne çıkardılar.

2004'teki Vefatlar: Mayıs'ta öykücü Uğur Özakıncı, Haziranda öykücü Mehmet Günsür, aralıkta öykücü-edebiyat tarihçisi Şükran Kurdakul vefat etti.

2004 YILININ SON ÖYKÜ KİTAPLARI

Meliha Akay, Gülüşün Gelincik Tarlası (Epsilon, İstanbul 2004, 13 öykü: Siyah Masa; Kış Bahçesinde Bir Konak; Salacak Kayalıklarındaki Balıkçı; Palamut Zamanı; Orca; Yıldız Masalları; Yağmurun Sözü Vardı; Poyrazlı Bir Yılbaşı Akşamı; Gülüşün Gelincik Tarlası; Kırlangıç Fırtınası; Kırmızı Benekli İpek Böceği; Çisentili Sabahın Çöpleri; Yılbaşı Kandili)

Betül Akdoğan, Sonra Bana Kuş Dediler

(Can, İstanbul 2004, 1 uzun öykü: Sonra Bana Kuş Dediler)

Köksal Alver, Saklı Yara (Hece, Ankara 2004, 14 öykü: Koridor ve Kapı; İstanbul; Saklı Yara İnce Sızı; 'Yüzündür Cihanı Münevver Eden'; Tünel Düşleri; Gri; 'Şu Sazıma Bir Düzen Ver'; Cemekan; Mevsim Grişarki Aylardan Kasım; Tezga; Palan/Döken; Tutanak; Her Dolunay Günü Bu Bahçede; Yol Azığı)

Mustafa Balel, Karanfilli Ahmet Güzellemesi (Dünya, İstanbul 2004, 8 öykü: Yakın Plan İlişkiler: Ağlayan Köşkün Martıları; Çini Soba ya da Buruk Bir Kayıp İlanı; Hüznün Öteki Yüzü; Albüm; Kanadı Kırık Gönüm; Eski Defterde Solmuş Öyküler: Karanfilli Ahmet Güzellemesi; Mermi Türkülü Gelincik; Tefçi İsmihan)

Ahmet Büke, İzmir Postası'nın Adamları (Kanat, İstanbul 2004, 15 öykü: Kara Erik Yazı; Foto Nuri'nin Resimli Hatıratı...; Yüz Elli İkilikler; "Kanatları Gümüş..."; Sesim Var; Çırak Aranyor; İzmir Postası'nın Adamları; Aşkım Mithatpaşa'nın En Kısa Filmi...; Pişi; Bir Alabros Öykü; Hisaraltı Teşkilatı; Hafta Sonu Şeyleri: Rakı ve Uskumru; Peygamber Devesi Peynir Ekmek Yer; Sürpriz Yumurtalar; Düşaltı Beşiktaş Rüyaları)

Zeki Kayahan Coşkun, Ceset Kokan Kadınlar (Nokta, İstanbul 2004, 25 öykü: Adı Kirpi Olacak Bu Serüvenin; Yapma Doktor... Yapma!!!; Işık Çaldım, Duyan Olmadı; Bu Benim En Sevda Halim; Ben Senden Sonra Düş Oldum; Bit Pazarı'nda Üşümek; Beyoğlu'na Kar Yağacaktı; Gitmek mi Zor Kalmak mı?; Gittin... Git... Öyle Özgürün ki; Kapı Çaldı.. O Değildi Gelen; Komik Adamlar da Terk Edilir!; En Çok Oğullar Birikir; Ayrılık; Sen Ashında Bensin; Köprüden Önce Son Çıkış; Ceset Kokan Kadınlar; Sana Mektup Yazdım; Artık Eskisi Gibi Değil; Çocukluğumun Uzun Boylu Arkadaşı; Kral Çıplak... Kraliçe Bornozlu!; Bir Berber Bir Berbere Bre Berber; Bu Çocuk Kimin?; Hırs... Şöhret.. Para... Ahlak; Reklam... Teşhir... Seks...; Diyeceklerim Vardı Daha)

Engin Çetinbağ, Kadehi Boşalanlar (Can, İstanbul 2004, 9 öykü: Köy Bitti; Sadece Bir Öykü, Bir Düş Yaşamak İstemiştim; bahar Yeli Tenimi Sarsın; Bitirdik Geceyi; Gayya; Kadehi Boşalanlar; Düş İzi; Sanrı; Balık, Engin Denize Düştü)

Vicdan Efe, Sen de Topla Düşlerini (Kum, Ankara 2004, 18 öykü: Sedef Anılar; Bekleyiş; Sıtkı Amca; Gül Dalı; Düşte Değişenler; Nilay; Ölü Köyün Hızarı; Simit Satıcısı-Umut Alıcısı;

Geçmişe Sallanan Mendil; Gelinin Köpeği; Gerçek Düş; Mektuplaşma; Annem, Ben ve Kızım; Adres; Bir Kova Kömür; Dönüş; Satılan Anılar; Nurhayat Hanım)

Muharrem Erbey, Yitik Şecere (?)

Mehmet Günsur, Lacivert Kayıkta Balık Tutan Ressamlar (İyi Matbaa, İstanbul 2004, 3 öykü: Dört Rüzgarlı Gün; "Kendi Olma Yorgunluğu"nda Bir Romans Başlangıcı; Lacivert Kayıkta Balık Tutan Ressamlar)

İlyas Halil, Körler Bahçesi (?)

Temel Karataş, Yol Ağrısı (Varlık, İstanbul 2004, ?)

Nihan Kaya, Çatı Katı (Dergah, İstanbul 2004, 11 öykü: Bir Ahşap Beslenme Çantası, Yedi Kontörlük Hayat, Evdeki Kız, Kent, Kitap ve Pardesü Yakası, Bir Paket Bulaşık, Peyami'ye Mektup, Gelin, İnecek Uçaklar, Dantel Hâtrâ, Çatı Katı, Seteray)

Fatih Kaynak, Hiçliğin Aynasıydım Ben (?)

Kenan Hulusi Koray, Yaz ve Aşk Hikayeleri (Doğan, İstanbul 2004, Haz.: İnci Enginün, 27 öykü: R.B.K. Pansiyonu; Balıkçıl Kuşu ve Diğerleri; Bir Beyaz Rus; Felekte Bir Macera; Doktor Popen'in Karısı; Dirilen Mumya; Çıplak Model; Ceylan Sesi; Cenup Yıldızı; Bir Öpüş Altında; Beyaz Güller; Ayna; Ağustosböcekleri; Stepte Atlı-

lar; Sonu Bir Şarkı; Rübâb-ı Şikeste; Ruhiyat Müderrisi; Küçük Yalanlar; Portakallar İçinde Bir Tahayyül; Olimpiyat Beklentileri; Merzengüş Sultan; Mavi Göl; Kılılı Maymun; Kavaklardan Karadenize; Hacı Nesip; Güzel ve Esrarengiz; Güzel Bir Kadın)

Ömer Leventoğlu, Soğuk Cam (Kardelen, İstanbul 2004, 11 öykü: İkinci Dereceden Yanık; Senin Askerliğin Bitmez Oğlum Edip; İzmirli; Randevu; Meçhulün Faili; Berfin; Baraka; Surların Halayı; Soğuk Cam; Küresel Kolböreği; Hayalpe-restin Zor;

Kadir Tanır, Savaş İmparatorluğu (İz, İstanbul 2004, 8 öykü: Savaş İmparatorluğu; Başkanın Zor Günü; Çocukluğumu İstiyorum; Öldürme Yetkisi; Çocuk A.; Büyük Göç; Yüz Yıllık Rakip; Tanklar ve Güller; Deprem Klasiği: Ötesi; Güle Güle Vildan)

Ahmet Ümit, Aşk Köpekliktir (Doğan, İstanbul 2004, 10 öykü: Önsöz Yerine ya da Aşk Rüzgarın Söylediği Bir Şarkıdır; Aşk Bir mucizedir; Kafi Değildir Aşk; Aşk Çözumsuz Bir Problemdir; Aşk Bir Cinayettir; Aşk Bir Düellodur; Aşk Bir Yanılsamadır; Aşk Bir Özentidir; Aşk Bir Ütopyadır; Aşk Köpekliktir)

Hakkı Yalçın, Yürek Ağlar Gözden Önce (?)

SADIK YALSIZUÇANLAR

SEN KONUŞTUĞUM DİLE BENZİYORSUN

Giriş

“Herkes insanlarla meşgul. Ben insanlardan usandım. Misalilerle sohbet daha çok hoşuma gidiyor. Çünkü insafıdırlar. Gariptir ki, bir iki senedir, uyanıkken zihnimde bir karanlık oluyor. Bazen nisyan-ı mutlak basıyor. Rüya alemine girdikçe bir açıklık geliyor, daha iyi görüyorum.”

(Mesnevi-yi Nuriyye, 77)

Gelişme

Sen denizsin, ben kıyımın. Sen olmayanca ben denizsiz kıyı gibiyim. Kıyısız deniz olur belki ama denizsiz kıyı nasıl olabilir? Sen olmayınca ben denizi olmayan bir kıyı nasıl olursa öyleyim. Şimdi yoksun. Neredesin biliyorum ama seni göremiyorum. Seni görür gibi bilemiyorum. Seni bilmek seni görmektir diye inandığım için çekiyorum bu acıyı.

Bir gün akşam oluyor, güneş batıyor, seninle her gün buluştuğumuz yerdedik. O zamanlar yalnızlığın senden ayrı kalmak olduğunu henüz bilmiyordum. Senin değerini bilmiyordum o zamanlar. Sen gittin, gün battı ve bir daha hiç doğmadı. O günden sonra seni hiç görmedim. Seni düşlerimde görebiliyorum. Uyanınca seni yitirmiş gibi oluyorum. Seni yitirdiğimi duyunca da çıldıracak gibi oluyorum. Seni yitirmek aklımı yitirmek gibi demek ki. Aklımı yitirmek gerektiğini sen gidince anladım. Bunu anlamak da senin beni bırakıp gittiğin o akşamüstünü unutmak gibi kolay değil. Kolay olsaydı sen beni bırakıp gitmezdin diye düşünüp avunuyordum. Seni düşlerimde gördüğüm gecenin sabahı, gün doğmadan uyanıyorum. Uyanıp arıyorum. Arınıp sana doğru dönüyorum. Dönüp sana doğru eğiliyorum. Eğilip sana doğru doğruluyorum. Sana en yakın olduğum an, sana en çok eğildiğim yer. O yere alnımı koyuyorum. Alnıma senden bir ses geçiyor. Sesini duyunca senin de bana doğru indiğini hissediyorum. Bu duyguyla bir süre seni dinliyorum. Seni göremiyorum ama sesini duyabiliyorum. Sesin alnıma çarpıp çarpmaz yanımdan bir yel esiyor gibi ürperiyorum. Bedenim titriyor. O an, içimdeki soluğunu görüyorum. Nefesinle daha çok karşılaşma umuduyla alnımı yere, halının üzerine bırakıyorum. Bırakınca alnıma senden ışık vuruyor. Vurunca aynadaki görüntüye bakar gibi sana bakabiliyorum. Sana bakıyor ama seni göremiyorum. O

gün senin gideceğin günün akşamı, beni bırakıp gittiğin o karşılaşmada bir gün kendini bana gösterebilmen için terkettiğini bilmiyordum. Bendeki nefesini de birlikte götürdüğünü sanmıştım. Oysa sen bana bir kıyı olduğumu bildirmek için denizini çekmiştin. Bunu senden sonra, varlığım boşluğa yuvarlandıktan sonra farketmeye başladım. Ben gölgeyim. Sen ışıksın. Beni ışığından yaptın. Sonra gölgeye bıraktın. Bana gölgeyle ışık arasında durmam gerektiğini söyledin. O zamanlar birlikteydik. Senden ayrılabilceğim hiç aklıma gelmezdi. Aklım var mıydı o zamanlar bilmiyorum? O zamanları düşününce sadece senin ağzını hatırlıyorum, gözlerini, yanağını, benini, saçlarını, bir de kirpiklerini. Onları hatırlayabilmek için akla ihtiyacım yok. Bunu şimdi anlayabiliyorum. Beni bırakıp gittikten sonra kendimi farketmeye başladım. Kendimi daha çok seyrederek oldum. Bir zaman kendimden başka bir şey görmüyordum. Sadece kendimi görüyordum. Kendim için bir engel olduğumu o zamana değin hiç düşünmemiştim. Bunu da beni kendinden ayırdıktan sonra görmeye başladım. Beni kıyına ittiğin zaman sanki bir ayna oldum ve orada sadece kendimi gördüm. Bu hal bir zaman sürdü. Sonra yavaş yavaş kendi resmim silindi aynada, hiçbir şey görünmez oldu. Boş bir ayna görüyordum. Hiçbir resmin olmadığı, saf, cilalı bir ayna. Ayna ben miydim? Ayna bensem sen neredeydin? Ben ayna isem kendimi nasıl görebilirim? Ben sadece seni görmek istiyordum. Seni düşümde gördüğüm zaman sabah çok acı çekiyordum. O denli çok mutlu oluyordum ki, seni çıldırmasıya özlediğim düşten sonra bedenim yanıyormuş gibi acı çekiyordum. Seni sevmek senden olmaktı. Senden olmak çok güçtü. Beni daha büyük bir güçlüğün ortasına bırakmıştın. Bedenim çok acıyordu, dayanamıyordum. Göğsüme sığmayan bir şey, bir sevinç, büyük bir sevinç oraya yerleşmemiş ama orada dolaşan, varla yok arası gibi bazen büyüyen bazen daha çok büyüyen bir coşku duyuyordum. Onu sadece hissetmek bana acı veriyordu. Onu denetleyemiyordum. Ona söz geçiremiyordum. O sadece içime yerleşir gibi yapıyor, içimde büyüyor, içimi büyütüyor, genişliyordu. Sonra ansızın yitiyordu. Sonra yittiği için geride büyük bir hüznün bırakıyordu. Sonra o hüznün büyüyor, içime sığmıyor, bedenimin çeperlerini zorluyor, cildimi yırtıyor gibi genişliyor, içime yayılıyordu. Sonra o hal değişiyor, ne hüznün ne acı olan daha önce tanımadığım bir rüzgar esiyordu. Sonra o hal de gidiyor, seni bir daha görmeyeceğim geliyordu aklıma. Aklımı böylesi anlarda bir akrep, bir yılan gibi hissediyordum. Onu öyle görüyordum çünkü beni zehirliyordu. Zehirliyordu çünkü seni bundan böyle sadece düşlerimde görebileceğimi sanıyordum. Seni düşte görmek, gerçekten görmek midir? Bunu sormadığım kişi kalmadı. Herkes farklı bir şey söylüyordu. İnsanlar sayısınca söz dolaşıyordu. Bu sözleri çok dinledim, onları çok okudum, çok gördüm. Böyle yaptıkça aynam parlaklığımı yitirdi. Her söz bir leke düşürdü ona. Her sözcük biraz daha paslandırdı. Her sözcük, her harf aynamı biraz daha kararttı. Üzerine bir etiket, bir gazete parçası, bir paslı teneke kapağı, bir kurumuş çamur, bir çürümüş deri, bir iliği akmış kemik, bir ölü ağzından sızan sarı, pis kokulu sıvı düşüyordu aynam tuhaf bir çöpyiğinin dönüşüyordu. Orada ne kendimi ne seni ne düşlerimi ne de boşluğu görebiliyordum. Seni düşte görmenin gerçek olup olmadığını sadece kendim

anlayabilirim diye düşündüm. Böylece içimde sabahları beliren o tanımlayamadığım duyguya dayanmaya çalıştım. Dayandıkça büyüyordu. Yine bir sabah seni düste gördüğüm gecenin sabahı, erkenden uyandım. Sana doğru inmek üzere hazırlandım. Evde herkes uyuyordu. Kentin gürültüsü henüz başlamamıştı. Belli belirsiz sesler geliyordu ama, onlar seninle aramda bir perde oluşturmuyordu. Bu oluşun ne olduğunu da bildiğimi söyleyemem. Hala anlayabilmiş değilim. Salonda kimse yoktu. Perdeyi usulca araladım. Şeyler loşluktaydı. Henüz üzerlerine ışığın düşmemişti. Seninle aramdaki perdelerin ışıktan mı yoksa gölgeden mi olduğunu da bilmiyordum. Sana doğru inmeye başladım. İndikçe bu yolun ne kadar uzun olsa da adımlarımın büyüyebildiğini gördüm. Böylece herhangi bir uzaklık birimiyle ölçülemeyen yolun kendimle aramda sonsuzca uzayıp kısılabildiğini farkettim. Ben sana doğru indikçe sen de bana iniyordum. Seninle bir yarıyol karşılaşmasında buluşacağım umuduyla sürekli yürüdüm. Yanımda yöremde dolaşan bir engelleyicinin olduğunu da o anda farkettim. Onu biliyordum ama hiç görmemiştim. Seninle aramdaki engelleri onun dokuduğunu da biliyordum. Ama onu çıplak gözle hiç görmemiştim. Tam o sıra belirdi ve beni sana doğru inmekten alıkoydu. Bunu içimdeki bir yer de çok istiyordu. Onunla birleştiler ve beni senden alıkoydular. Bir mutluluk duydum ama bu uzun sürmedi. Yerini büyük bir pişmanlığa bıraktı. Pişmanlık duyduğum için hem seviniyor hem üzülüyordum. Bana aynı anda birbiriyle çelişen duygular yaşattığına göre bunun bir anlamı olmalıydı. Onu o an düşünememiştim. O an diyorum ama onun hangi an olduğunu tam olarak bilmiyorum. Sana doğru beni inmekten alıkoyan şey kayboldu. Bunu hep yapıyor olmalıydı. Çünkü ne zaman seni düşümde görsem, uyanıp sana uygun bir açıklıkla gelsem o beliriyordu. Onu hiç görmedim. Seni de hiç görmedim. Seni sadece düşlerimde görebiliyorum.

Sen yoksun demiştim ama bunun doğru olmadığını pişmanlık duyduğumda anlamıştım. Sen vardın. Belki seninle bir şey yoktu. Belki bugün de böyleydi, yarın da böyle olacaktı. Bu hep böyle olacaktı. Böyle olacağını sana doğru yeniden yöneldiğim bir sabah gözlerimle gördüm. Onu çıplak gördüm. Çırılçıplaktı. Hiçbir şey kendisini örtmüyordu. Örtüler aradan kalkmıştı. Onu saf haliyle görüyordum. O saftı. Işıktandı. Gölgesiz ışıktı. Ben gölgeye ışıktan daha çok yakınlaşmıştım. Bendeki giysiler artmıştı. Çok örtüm vardı. Kendimi her gün yeni bir perdeyle örtmüştüm. Gölge değildim ama gölgedeydim. Seni giysisiz, örtüsüz, perdesiz gördüm. Seni gördüğümü kimseye söylemedim. Seni gördükten sonra aynam yeniden temizlendi. Ona bakınca kendimi görüyordum. Kendime bakınca seni görüyordum. Sana bakınca seninle birlikte olmayan şeyleri görüyordum. Sen kendini gizliyordun. Kendini, gözlerime örtüler sererek saklıyordun. Gözümdeki perdelerin kalkmasıyla seni gördüm. Seni görünce bu kez ben sana perde oldum. Bu kez kendini benimle örtmüştün. Ben, benimden uzaklaşarak, aynada kendimi görmeyerek seni tekrar görmeye çalıştıkça, boşuna bir çaba içerisinde olduğumun ayırında değildim. Sana doğru gelmek, senin, kendini benimle perdelemeyi bilmiyordum. Bana o sabah “yaklaş” diye seslendin. Eğildim. “daha çok yaklaş” dedin. Daha çok eğildim. “Bana, bende olmayan bir şey-

le yaklaş” dedin. Sende olmayan bir şey var mıydı? “Benimle aranda bir şey bırakma” dedin. Kalbimi okuyordun. “Seninle kalbinin arasına benden başka kim girebilir?” dedin. Düşüncemi aradan kaldırdım. Seninle aramda büyük bir engel vardı. Ben vardım. Ben oldukça sana nasıl yaklaşabilirim? Ben olmadan sana yaklaşabilir miyim? O halde yaklaşan ben değildim. Beni ancak sen kendine yakınlaştırabiliyordun. Madem bunu gördün, o halde çekil aradan! Aramızda hiçbir şey kalmamalı. Sadece sözcükler...Onlar yalnızca onları kullanabilirim. Peki ama sana ait olmayan şey nedir? Yine gözlerim karardı, çekip gittin yine. Yine beni kendimle bıraktın. Şimdi bir kendim vardım bir de sözcükler. Onlar bendendi ama benim değildi. Ben de kendimin değilim. Ben sendenim, sen değilim ama seninim. Kendimi nasıl sensiz düşünebilirim? Kendimi koruyamıyorum, nasıl sensiz olabilirim? Ben sadece kıyım, deniz değilim ben sözcükler gibiyim. Sen konuştuğum dile benziyorsun, senden alıyorum kelimelerimi. Bana sözcükler veriyorsun, onlarla sana olan uzaklığımı şikayet ediyorum. Onlarla sana yaklaşabilir miyim? Seni onlarla anabilir miyim? Sana ait olmayan bir şey ancak sözcüklerle mi bilinir? O sabah sadece bunu söyledin ve duyularımı örttün. Artık senden bir söz duymuyordum. Seni duyuyordum ama sesini işitemiyordum. O andan itibaren tüm varlığımla sana ait olmayan şeyi aradım. Ben? Sana aidim. Benim sandığım ne varsa Sana ait.

Sonuç

Sana ait olmayan şey...Bununla yatıp kalktığım günlerin birinde ormana gittim. Burası kentin kıyısında yağmur sularıyla oluşmuş bir göleti çevreleyen dağların yamacında bir koruluk. Çam ağaçları var. Yaban armudu, elma, muşmula, erik, yabani badem ve kayısı ağaçları var. Ormanda yolunu yitirene kadar yürüdüm. Yorulmuşum. Toprağa uzandım. Uyumuşum. Düşümde bir ses dağa git diyordu, ormanı izleyerek yürü, patikaya ulaşacaksın, o seni dağa götürür. Uyandım. Yürümeye başladım. Ayaklarım beni güçlükle taşıyordu. Patikaya ulaştım. Onu izleyerek yürüdüm. Dağın doruğuna yaklaştığımı görüyordum. Büyük bir çam ağacının dibinde tekrar uyudum. Bu kez, ağacın üzerinde, kendimi yüksek bir menzilde buldum. Burada sadece doğanın sesleri vardı. Yükseldikçe, göğe değil, toprağa yakınlaştığımı farkettim. Toprak sana daha yakındı. Burası dünyanın merkezi olmalıydı. Orada sadece toprak görünüyordu. Bakışlarımı bir olsun ayırmaksızın toprağa baktım. Baktıkça, toprağın zerrelerinin kapıları açılıyordu. Oradan girince beni altı harf karşıladı. Zillei. Onları avcuma aldım. Yanyana getirdim. Okudum: Ztllie. Hiçbir anlam veremedim. Tzllie. Yine anlamsızdı. Tekrar dizdim: Zlleit. Belki bir anlamı vardı ama bilmiyordum. Defalarca harflerin yerini değiştirdikten sonra zillet biçimine getirdim. Ona sürekli baktım. Baktıkça toprağa dönüştü. Ben bakıyordum, sözcük biraz daha topraklaşıyordu. Sözcüğün yapısında toprak mı vardı? Topraktan mıydı? Toprağın içinden mi geliyordu? Toprakla bir yakınlığı olduğu kesindi. Ama neydi? Bu sözcüğün zihnindeki çağrışımlarını çıkarıp koydum avcuma. Onlara baktım. Altta bir şey. Aşağıda. Aşağılara doğru. Bir iniş. İniline varılan bir şey. Alçalan...Alçal-

ma haline doğru. Aşağılanarak...Aşağılanma durumuna ilişkin...Sözcüğün anlam dünyasına doğru girdikçe onun tümüyle topraklaştığını gördüm. Tuhaf bir şey oluyordu gördükçe, ben de toprağa dönüşüyordum. Ben kıyı değildim topraktım. Topraktandım ben, deniz değildim. Denizin dalgalarla uzandığı bir yerdim ben. Ben artık aradan tümüyle çıkmalıyım. Toprağa dönüştüm ve zerrelere dağıldım. Bir avuç toz haline gelmişim. Bu toz ne kadar çokluktu. Ben bir sanıyordum kendimi oysa çoktum. Çok fazlaydım ben, azalmıştım işte. Azalmış azalmış hiç kalmamıştım, dağılmış toza dönmüştüm. Toz olunca yağmur yağdı. Yağınca balçıklaştım. Bir avuç çamurdum şimdi. Kendimi dışardan ve yukardan bir yerden, yersizlikten mi yoksa, bir şeyden bir avuç çamur olarak görüyordum şimdi. Ayna kaybolmuştu. Doğrudan kendimi bir avuç balçık olarak görebiliyordum işte. Ondaki soluk bu sözcükler miydi? Bir avuç çamurdaki harflerden mi geliyordu bu sözcükler? Bu kelimeleri bu çamur mu yoksa ben mi senden alıyordum? Senden aldığım sözcükleri nasıl bir araya getiriyordum? Onlar kendileri mi birbirini buluyor, yanyana geliyorlardı? Eğer böyle ise seni anlatmak için boşuna çırpınıyorlardı. Seni ancak sen anlatabilirsin. O sözcüğe girdim. O sözcük olarak kente döndüm. Döndüğümde beni tanımadılar. Bakım kimse beni tanımıyordu. Kimse benim acılarımı ve anılarımı bilmiyordu. Onları anlattığım kimse beni azaltmıyordu. Yeniden bire dönüşmüştüm. Çok değildim artık. Bir sözcüktüm. Zillettim. O halde bir zaman kendimi bilmeksizin yaşadım. Geceli yatağa bir sözcük olarak giriyordum. Sabahları bir sözcük olarak uyanıyor, işe gidiyor, sokaklarda dolaşiyor, alışveriş için markete giriyor, akşam eve dönüyordum. Beni kimse görmüyor gibiydi. Sadece bu sözcükle kendimi anlatabiliyordum. Kimse beni anlamıyordu. Bu sözcüğün anlamını bilenler vardı ama onlar da sadece kendileriyle meşguldü. Bir sözcük olarak insanlar arasında dolaşmak tuhaftı. Herkes adımla çağırıyordu beni ama ben sadece o sözcüğü duyuyordum. Bana ne dense aklıma o sözcük geliyordu. Bir gece bana “zillet” diyen bir sese uyandım. Kimse yoktu. Kalktım. Elimi yüzümü yıkadım. Giyindim. Evden çıktım. Tekrar o sesi duydum. Bana “zillet” diye sesleniyordu. O sözcüğü duyunca, “benim” dedim. O benim. Tekrar “zillet” dedi bir ses. “O benim” dedim. Tekrar “zillet” dedi. Duraksadım. O ben miyim? O zillet mi? Ben o sözcüksem eğer, ben olmalı mıyım? Değilsen müzill kimdir? Ne dedim ben? Müzill dedin dedi bir ses. Nedir o dedim. Müzill dedi tekrar. Harflerin yeri mi değişti yine? Hayır, bu sözcük, o sözcüğün ışığıdır. Bir daha duymadım o sesi. O halde zillet müzillin gölgesi midir? Yolum bir parka uğramıştı bu kez. Girdim. Ağaçların arasında yittim. Çime alnımı koydum. Çiğ vardı. Bir daha asla kaldırmayacaktım. Sana sende ait olmayan şeyi bulmuştum. Onunla sana yaklaşacağım. Sen artık beni hiç bırakıp gitmeyeceksin. Bir daha asla gün batmayacak. Seni düşlerimde değil seni gerçekten göreceğim. Seni sen olarak göreceğim. İşte sözcüklerim açılıyor. İşte dilimdeki düğüm çözülüyor. İşte göğsüm ferahlıyor. İşte kalbime doğru bükülüyorum. İşte bir sözcük beni sana getiriyor. Bir sözcük olarak sana geliyorum. Sana ancak konuştuğum dille gelebiliyorum. Sen ona benziyorsun, sen konuştuğum dile benziyorsun

CEMAL ŞAKAR

KÜP

Meclise öfkeyle girdi. Gergin ve titrek bir sesle selam verdi.

-Yahu! Sen ne biçim bir adamsın.

Şaşırdım. Ama gerginliğini tahmin edebiliyordum. Sahte bir tebessümle ona baktım, yılışıp durumu kurtarmak istiyordum.

-N'oldu? Önce otur şöyle. Bak diğer arkadaşlar da şaşırdı. Sesim, yüzümdeki sahte tebessümle uyum içindeydi.

-Ne demek, n'oldu? Elindeki dergiyi uzatınca, tahminimin doğru olduğunu anladım. Son öykümün yayımlandığı dergiydi gözüme sokarcasına uzattığı.

-Bu kadar ucuz mu öykü yazmak?

Valla böyle bir şeyse eğer öykü, ben sana her gün bir tane yazıp getireyim. İmza da önemli değil, kendi adınla yayınladığın bu şeye bir dirhem katkın da yok. Bizim laflarımızı alıp alt alta dizmişsin.

Doğrusu bir tepki bekliyordum. Ama daha yumuşak; yarı şaka-yarı ciddi bir tepkiydi beklediğim. Odadaki diğer arkadaşlara baktım; hani durumu biraz yumuşatsınlar diye. Herkes doktora hak verir bir suskunluk içindeydi.

-Sen niye üzerine alınmışsın ki, dedim. Sanat bir soyutlama işidir. Gündelik olaylardan yola çıkarsa bile, o artık başka bir bağlam içinde değerlendirilir. Alınganlık gösteriyorsun.

-Numara çekme bana! Bizim pratisyen okur okumaz hemen odama koştu: Abi bu sen misin, diye. Koca şehirde yazdığım dergi bir-iki tane ancak satar; onun birini de bizimkinin alacağı tutmuş. O da seni tanıdığı için. Vicdanın rahat etmiştir artık; ipimizi pazara çıkardın ya.

-Lütfen dedim, abartıyorsun.

-Benim bu şehirde bir çevrem var. Kariyerim var.

-Öyküde seninle ilgili olumsuz bir laf geçmiyor ki. Üstelik sözlerin kime ait olduğu da belli değil.

-Kendini sıyrıracaksın ya, ondan şahıslar belli değil. Hem sen neredesin o öyküde? Hangi laf sana ait?

Yine jöle küpüne dalmış saçlarıyla delikanlı kahveleri getirdi.

Başka ne söyleyebilirdim ki!

-Ben yatıyorum artık, dedi, nasıl olsa televizyonda bir şey yok.

-Ben biraz daha oturmak istiyorum, dedi, hiç uykum yok.

-Tabii içtiniz çayları kahveleri, uykun dağıldı.

-Nasıl olsa yarın Pazar, dedi.

-Öğleye kadar uyumak yok, söz vermiştin, yarın alışverişe çıkacağız.

-Tamam, dedi. Sesinde bir kırgınlık, bir bezginlik.

Katliam görüntülerine, görüntüler üzerine edilen laflara daha fazla tahammül edemeyecekti. Kalktı, televizyonu kapattı.

Perdeyi hafifçe araladı. Eski bir mahalleydi. Evler en fazla üç katlıydı. Çoğunun sıvaları dökük, yamalı. Birçoğunun dış cephesi badanasız ya da yıllar önce badanalanmış, artık ne renk olduğu bile ayırt edilemiyordu. Elektrik faturası çok gelmesin diye, insanlar ışıkları söndürmüş; perdelerle televizyonun kıpır kıpır, rengarenk, ışıklı dünyası yansıyor.

Sigara yaksa, hanımı daha uyumamıştır. Hemen bağıırır: Bu saatte bari içme, çocuklar da uyudu!

Ne yapsa! Ne yapsa!

Bir ara doktor arkadaşına telefon etmeyi düşündü. Muhtemelen televizyonda tartışma programını seyrediyordur. Ne söyleyebilirdi ki; vazgeçti.

Gönlündeki kırıklık durmadan onu başka yerlere çekiyordu; doktor haklı olabilir miydi: Bir de Müslüman olacaksınız, yalan bir dünya kuruyorsunuz; bizim de o yalanlara kendimizi kaptırmamızı istiyorsunuz demişti.

Şakayla karışık, daha doğrusu vaziyeti yumuşatmaya çalışan yılışık bir üslupla: Bak sen de iyice kaptırmışsın kendini, bir yalan seni niye bu kadar derinden yaralıyor? demişti.

Aman kızarsa kızsın, diye düşünüp bir sigara yaktı: Çakmağın alevi çehresini cama düşürdü: Yarı karanlık, yarı aydınlık görüntüyle yüz yüze gelince ürperdi: Yüzleşme, böyle bir şey mi acaba! Şaşırıldı. İçmesen olmazdı değil mi? diye yakınan ha-

nımını duymazlıktan geldi. Derince çekti dumanı; inadına mı yapıyordu? Kendi sorusunu da geçiştirdi.

Doktorun söylediklerini geçiştiremiyordu.

Yıllardır öykü yazıyordu. Her yazdığı öyküden sonra Yunus'un: "Yerden göğe küp dizesler birbirine berkitseler..." dizelerini anımsıyordu; küplerin üzerine bir tane daha koyduğunu varsayıyordu; ama yükseltmeye çalıştığı bu binanın altından bir tuğla çekildiğinde geriye sadece bir gümbürtü mü kalacaktı; tedirgin oluyordu; kartondan evler yapmak ya da kumdan kaleler...

Her gece yatmadan önce mutlaka menkıbe okurdu; menkıbeler, tezkireler yazdıklarını kartondan evlere, kumdan kalelere dönüştürdü: Olmuşu, olmuştaki sükûnu yazamıyordu; olmamışı, olamayıştaki çelişkiyi, gerilimi yazabiliyordu.

Yazabiliyordu, ama yazabildikleri bir fiskede ciddi olarak sarsılıyordu; arkalarında sadece kuru bir gümbürtü bırakarak yıkılıp gidiyordu. Hikmet Benol, bir gün onu rahatlatmıştı: "Burada kendimi temsilen" bulunuyorum demişti. O gün biraz rahatlamıştı: Yazdıkları sarsılrsa, başkalarını yaralasa da, bunlar beni temsil etmiyor diye düşünmüştü: Yazdıklarıyla yabancılaşıyor ve onlar bağımsız bir söz olarak varoluyorlardı. Ben, diye düşünüyordu: Sadece, Hikmet gibi Tehlikeli Oyunlar kuruyorum, o kadar.

Bunlar öylesine tehlikeli oyunlardı ki, bazen ben de, öykünün üzerine kurulduğu benin, benlerin; kim olduğunu, kimler olduğunu karıştırıyor; oyunun tuzaklarına düşüyordum. Birden öykü kişileri birbirine dönüşüyor; birbirlerini değiştiriyor; zamanlarla, kiplerle, zamirlerle oynuyor bakış açısının tüm imkanlarına yaslanıyorum ama yine de...

Ne yapabilirdim! Ne yapabilirdim! Cümlelerimi bile bağlayamıyor ve üç noktanın kolaycılığına sığınıyor; yüklemsiz cümlelerin açık uçluluğundan medet umuyordum. Söyleyemediklerim, söylediklerimden çıkarılsın istiyordum. Daha doğrusu beceriksizliğimi okuyucu örtbas etsin... Oysa yıllardır, yaşadığım duygulanımları olduğu gibi; hiç abartmadan, hiç küçümsemeden; yaşandığı gibi sıcak samimi bir dille ne kadar da anlatmak istemiştım; ama her defasında muhayyilemi bir zar gibi kaplamış naylon bir dilden kurtulamıyordum; her çağrışıma, her göndermeye açık keyfî bir dil; imgesel, seyirlik. Bu dilin etkisinden kurtulamadığımdan olmalı cümlelerimin yüklemsizliği; bakış açılarındaki birbirine katışmışlık. Haftalarca, aylarca uğraştığım bir öyküyü bitirir bitirmez, onunla arama giren mesafe, soğukluk, yabancılaşma... Bir türlü yazıya girmeyen, girmeyen duygulanımlar... İçimde yine anlatılmadan kalan; yaşadıklarımınla, yazdıklarım arasında durmadan büyüyen bir boşluk... Belki de doktor haklıdır! Belki de iyi, güzel bir yaşam her zaman yapıttan, kurgudan, kurulandan...

Bütün bunlar çakmak alevinin aydınlığından mı çıkmıştı yoksa doktorun sorusundan mı? Camın karşısında sigara içmek de nereden çıkmıştı? Yüzleşmek böylesi kısacık bir aydınlıkta yapılabilir miydi? Dürüst olmalı, diye düşündü, madem yüzleşilecekti: Tanıdığı böyle bir doktor filan yoktu. Zaten küçük bir kentte yaşıyordu, buradaki devlet hastanesinde asistan filan ne gezer. Sıkıldığı zamanlar pencereden dışarıya bakmayı sever hatta biraz da ferahlardı; ama pencereden bakınca öyle yoksul bir mahalle, üç katlı evler filan...

Perdeyi çekti. Masanın başına oturdu.

Kitaba kaldığı yerden devam etti: "Şairler, yazarken yazdıklarını, başka bir şey yapmadıklarını, unutmayı tercih ederler. Petrarch, üç yüzü aşkın sonesiyle açık bir arazide, acı ve kederden bunalmış bir halde yürüdüğüne inanıyordu, oysa aslında, kucagında kedisiyle birlikte çalışma odasında keyif çatmaktaydı." Bir sigara daha yakıtı. Beni bu kadar rahatsız eden Calvino olmalı, diye düşündü, günlerdir hep aynı sayfa açık duruyordu masanın üstünde.

Sandalyem hafifçe geriye doğru kaykılmış, bacaklarım masanın üzerinde, yazdıklarımı uzak bir gözle okumaya çalışıyordum. Kendimden utandım, hiç yapmadıklarımı yapmaya başlamıştım, böyle kovboylar gibi yazı mı okunur, diye kendime kızdım.

Başka ne yapabiliirdim ki!

Daha birkaç gün önce katıldığım cenazedeki imamın söyledikleri kulaklarımda uğuldayıp duruyordu: Rûz-i mahşer kuruldukta, binbir ayak bir arada durdukta, yetimin hakkı soruldukta dulun hakkı soruldukta, defter-i âmal kimine sağdan kimine soldan verildikte, her kula oku bakalım defterini denildikte...

Bir an amel defterimin içinde bunca yıldır yazdıklarımı düşündüm.

İçimdeki boşluk dışıma doğru büyüüp duruyordu. Dışındaki boşluk nasıl oluyor da içime sığıyordu! ❧

NECİP TOSUN

KIRILMALAR

Ablamın tabutu önde, biz arkada, mezarlığa doğru giderken, inceden inceye bir yağmur başladı. Yağmurda, yaşanan anı derinleştiren, karamsarlığı yoğunlaştıran, iç sızlatan bir şey vardı. Gözyaşı gibi, bir ritüelin parçası gibi bir şey. İçim büsbütün burkuldu. Taksinin sileceklerini çalıştıran arkadaşım, "Ablan iyi bir insanmış," dedi, "bereketle gidiyor, rahmetle." Ona doğru boş gözlerle baktığımı görünce, söylediklerini pekiştirme ihtiyacı hissetmişti: "Her şey bir işaret. Boşuna bir şey yok hayatta." Bunları söylerken beni teselli için değil, bir gerçeği ifade ediyormuş gibi emin bir hâli vardı. Sesi yumuşaktı. Ne dediğini anlamış gibi, başımla onayladım. Aslında yağmur arkadaşımın söylediklerini doğrular bir düzen içinde yağıyordu. Ne ortalığı sel sele götürecektik kadar hızlanıyor ne de büsbütün kesiliyordu.

Mezarlık şehrin dışındaydı. Bu yüzden şehri bir uçtan bir uca katetmemiz gerekiyordu. Taş bina tren garını, yıkık açık hava sinemasını, stadyumu geçtik. Etrafta tek tük insanlar gözükiyordu. Fiskiyeleri hiçbir zaman çalışmayan Belediye parkı, ara sokaklar, caddeler bomboştur. Şehir başlayan yağmurun telâşındaydı. Bir garson kahvenin önündeki sandalyeleri içeri alıyor, genç bir kadın balkona asılmış çamaşırları topluyordu. Yağmurun hızlanacağını düşünenler ise büfelerin yanındaki tentelerin altında bekliyorlardı.

Taksinin sileceklerinin ritmik geliş gidişlerini izlerken, hafızamda ablamdan geriye kalan fotoğrafları yakalamaya çalışıyorum. Ama o kadar az görüntü var ki belleğimde. Onu ancak birkaç görüntüyle hatırlayabiliyorum. Hayatın o boğuntu veren gürtülsü içinde birkaç resme, kelimeye sıkışmış, sıkıştırılmış bir ilişki. O kadar. Çöp dökerken, balkon yıkarken, çamaşır asarken. Bir de bir ömür yanında taşıdığı rafineleşmiş bir keder, derin bir boyun eğiş ve umutsuzluk.

Cenaze arabasındaki tabut neredeyse düştü düşecekti. Kendimi nedense bir Faulkner kahramanı gibi hissettim. Tabutu bir süre dikkatle izledikten sonra kuşkularım dağıldı. Hayır, düşmeyecekti. Taksinin arka camından peşimizdeki sıra sıra arabalara baktım. Abim, babam aynı arabadaydı. Metanetli görünüyorlardı. Diğer tanıdıklar, akrabalar onları takip ediyordu. Dün gece büyükler neler yapılacağını en ince ayrıntısına kadar belirlemişlerdi. O akşam, cenazeye gelenlere ne ikram edileceğinden, nerede ağırlanacağına kadar bir yığın ayrıntı konuşuldu. Ama ben hiç konuşmadım. Susmanın bile hiçbir anlamı olmadığı toplulukta sadece sustum. İnsanların ölüm sıradan bir iş gibi bu kadar soğukkanlı yaklaşımlarını anlamaya çalıştım, o kadar. Ablamın girişteki terliklerinden, askıdaki mantosundan gözlerimi ayıramadım. Pencere kenarına dizilmiş saksılara baktım, baktım. Çünkü bu evi ilk kez onsuz görüyordum ve bu duyguya alışmaya çalışıyordum.

Gözüm kapıda hep onu bekledim. Açılan kapıyla birlikte, elinde çay dolu tepsi,